

הנודר מן הירק פרק שביעי נדרים

נה.

עין משפט
גד מצוה

ה א ב ג מ"י פ"ט מהל'
מדרש הל"ט טו"ש"ע
י"ד סי' ר"ח ספי' י"ז:

תוספות

מתניתין אכור בפול
הצברי. דל

מידי דאידגן שמעמידין
אותו צבדי נקרא דגן:
ובפר"ן הדבר. פסוק
הוא צבדי הימים שתיקן
חוקיהו שיצאו המעשרות
לאוצרי לצית המקדש
וכפרון תקנתו הרבו צדי
ישאל מעשר דגן מירוש
ויצארי וכל תבואת שדה
לרוב והשאל ס"ד דל
תבואת שדה כלומר בגון
פול המגזרי אסיפא דקרא
סמין דכתיב כל תבואת
שדה ליוב ואי דגן כל
מיילי דאידין משמע ל"ל
למכתב כל תבואת שדה
ונהי דדגן דכתיב באורייתא
מעשר דגנך לא משמע
אלא ה' מינין מיהו ההוא
דצבדי הימים משמע כל
מיילי דאי גלשון צ"א משמע
כל מידי דמדגן ההוא
נמי משמע כל מיילי:
הב"ל
בורים. אפילו רבנן שאין
אכור אלא מה' מינין:
מתריב רב יוסף. וי"ה לרבי
מאיר דמתמי' מותבי ואמר
למימי' פירות האילן
וריק: תבואת שדה לחוד.
דוה"י משמע כל מיילי:
עלמא. כל מין דמדיגן
משמע: הא י"א מיבעיא
דכתיב וסמינת פומתים
בכל יום ומשמתיס לאו בכלל
עלמא דעלמא משמע
מיני משמע ולא מידי
דפסח: או דלמא כיון
דלא ידעי פהתייהו. פי

שמתקין מעט מעט ולמון
מרוצה ה"ל [מידין] דמשבח
ואקרי שפיר עלמא:
שידא מופקר לבל. שיהיה
מלמד תורה לכל: ששוקפין.
לשון אִסְפוּפָה המדרגת:

פירוש הרא"ש

מתני' אכור בפול הצברי
יבש. דדגן כל מיני דמדיגן
משמע שעושין ממנו כרי
והנודר מן הדגן אכור
בכל מיני קטניות שעושין
מחס כרי: גב' ובפר"ן
הדבר. מקרא הוא צבדי
הימים על חוקיהו שתקן
לעשר מפירות ירק וכאשר
תחוקה המקנה הרבו צדי
ישאל להביא מעשר מכל:
אי אמרת דגן כל דמדיגן

משמע. גלשון צדי אדם:
מאי ובפר"ן הדבר. רשיה
דקרא נקט ומספיה קא
פריך והאי ראשית דגן
דכתיב בקרא היינו מה
שנקרא דגן גלשון צדי
אדם ואי כל דמדיגן
משמע מאי האי כל
תבואת שדה דכתיב
צפייה

דקרא ומה צא
לחוסף: לאיתויי פירות
האילן וירק. לליפתיהו
בכלל דגן ומיקרו
תבואת השדה: (פיסקא)
הכל מודים בנודר מן
התבואה שאינו אכור
אילא בהמשת המינין.
דלא תימא לרבנן אפי"ג
דדגן לא משמע
בהבות. כיון דפסחי
שלפנימס שכתרים
בוול: כיון דלא ידעי
פהתייהו. אין ניכר
בחס פחימות השכר:
דמי דאי מויוגא כו'.
שדיה רגיל ליתן
הרבה מים ביין
כדאימא בתחלת
פרק המזילא יין (דף ע"ו).
אמר רבא כל

ממרא דלא דרי על חד
תלתא מיא לאו ממרא
הוא: שהוא מופקר
לבל. ללמוד תורתו
לכל:

מתני' **אלא מחמשה מינין.**
חטה ושעורה וכוסמין
ושיפון ושזולת
שועל: **רבי מאיר אומר**
כו'. צהא רחאי מודיעא
לך שהנודר מן
התבואה אינו אכור
אלא מחמשת מינין
אבל הנודר מן
הדגן אכור בכל
מיני דמדיגן ^(א)
משמע דכר שעושין
ממנו כרי

מתני' ^(ב)
הנודר מן הדגן אכור
בפול המצרי
יבש דברי רבי מאיר
וחכ"א "אינו אכור
אלא בחמשת המינין
רבי מאיר אומר
הנודר מן התבואה
אינו אכור אלא
מחמשת המינין
אבל הנודר מן
הדגן אכור בכל
ומותר בפירות
האילן ובירק: **גב'**
למימרא ^(ג)
דדגן כל דמדיגן
משמע מתיב רב
יוסף ובפר"ן
הדבר הרבו בני
ישראל [ראשית]
דגן תירוש ויצהר
וכל תבואת שדה
^(ד)
לרוב וגו' ואי
אמרת דגן כל
דמדיגן משמע
מאי ^(ה)
כפרוין הדבר
הרבו אמר אביי
לאיתויי פירות
האילן וירק: ר'
מאיר אומר הנודר
מן התבואה
וכו': אמר ר'
יוחנן הכל מודים
בנודר מן התבואה
שאין אכור אלא
מחמשת המינין
תניא נמי הכי ^(ו)
שוין בנודר מן
התבואה שאין
אכור אלא מה'
המינין פשיטא
מהו דתימא תבואה
כל מיילי משמע
קמשמע לן דלא
משמע כל מיילי
מתיב רב יוסף
ובפר"ן הדבר
הרבו בני ישראל
כו' אמר רבא
תבואה לחוד רבא
שמואל פקיד
דליתגון תליסר
אלפי זוזי לרבא
מן עלמא דגהר
פניא שלחה
רבא לקמיה
דרב יוסף עלמא
היכי מיקריא
אמר רב יוסף ^(ז)
גמתניתין היא
ושוין בנודר מן
התבואה שאין
אכור אלא
מחמשת המינין
א"ל אביי

מי דמי תבואה
לא משמע אלא
מחמשת המינין
עלמא כל מיילי
אהדרוהו לקמיה
דרבא אמר הא
לא קא מיבעיא
לי דעלמא כל
מיילי משמע
הדא הוא דאיבעיא
לי שכר בתים
ושכר ספינות
מאי מי אמרינן
כיון דפחתן
לאו עלמא
היא או דילמא
כיון דלא ידעי
פהתייהו
עלמא היא
אמרוהו רבנן
קמיה דרב
יוסף אמר וכי
מאחר דלא
צריך לן אמאי
שלח לן איקפד
רב יוסף שמע
רבא ^(א)
ואתא לקמיה
במעלי יומא
דכפורי
אשכחיה לשמעיה
דהוה קא
מויג קמיה
כסא דחמרא
אמר ליה
הב לי דאמויג
ליה אנא
יהב ליה
וקא מויג
איהו כסא
דחמרא
כי קא שתי
אמר הדין
מיוגא דמי
למיוגא
דרבא בריה
דרב יוסף
בר חמא
אמר ליה
הוא ניהו
אמר ליה "לא
תיתיב
אכרעך עד
דאמרת לי
פירושא
דהדין
מילתא
מאי דכתיב
^(ב)
וממדבר
מתנה
וממתנה
נחליאל
ומנחליאל
במות
א"ל כיון
שעושה
אדם את
עצמו
כמדובר
שהוא
מופקר
לכל תורה
ניתנה
לו במתנה
שנאמר
וממדבר
מתנה
וכיון
שניתנה
לו במתנה
נחלו אל
שנאמר
וממתנה
נחליאל
וכיון
שנחלו
אל עולה
לגדולה
שנאמר
^(ג)
ומבמות
הגיא
ולא עוד
אלא ^(ד)
ששוקעין
אותו בקרקע
שנאמר
^(ה)
ונשקפה
על פני
הישימוזן
ואם חוזר
בו הקב"ה
מגביהו
שנאמר

לא **סייב**
אכרעך
כו'. לפי
שהגיס
לבו שאל
לו מקרא
זה כדי
להשפיל
דעמו:
כמדבר
שהוא
מופקר
לכל.
כמו
(ו)
המשקוף:
חילקא

(א) [מ"ק יג.]. (ב) נ"ט
מוספות ר"ה יב. ד"ה תנא].
(ג) [ג"ל ומעשר
הכל ליוב
וגו']. (ד) [בשאלמות
פ' שאל
סי' קכא
אימא וכל
תבואת
שדה אמר
אביי וכי
ובזה
תבין פי
הר"ן ד"ה
הרבו]. (ה) [ג"ל
תמניתא].
(ו) עירובין
נד. ע"ש
כמה שיעיים].
(ז) [קדושין
ל: ושם
נקמן וע'
מוס' מיר
כד: ד"ה
אמר
שמואל
וכי פירוש
על זה].
(ח) [גירסת
הערון
בערך
שקף
צ' ששוקפין
וכי"א
בשאלמות
פרכש
תא
סימן
קכא].
(ט) [שבת
ע"ז].

תורה אור השלם

1. ובפר"ן
הד"ך הרבו
בני ישראל
ראשית
דגן תירוש
וַיִּצְרֹר
חֶדְבֶּשׁ
וְכָל תבואת
שְׂדֵה וּמְעֵשֶׂר
הב"ל
לר"ב
הביא:

דברי הימים
ב לא ה

2. (יח)
באר
הַפְּרִיָה שרים
כרחה
נדב"י
הָעֵם במזקק
במשענתם
וממדבר

(ט)
ומתנה
הנחליאל

ומנחליאל
במות:

במדבר
כא
ח"ט

3. ומקמות
הגיא
אָשֶׁר בשדה
מואב
ראש
ההפסגה
ונשקפה
על
פני
הקייסין:
במדבר
כא
כ

הגהות הב"ח

(א)
גמ'
תנא
נמי
הכי רש"ן:
(ב)
רש"י
ד"ה
ר'
מאיר
וכי
בכל
מין
דמדיגן
דרבנן
משמע:
(ג)
אמר
אביי
לעולם
דגן
כל
דמדיגן
משמע
הס"ד
ואחי"ב
מאי
וכפרון
וכי
מידי
דמדיגן
הס"ד
ואחי"ב
מ"ה
ללא
משמע
כל
מיילי
אלא:
(ד)
ד"ה
תבואת
וכי
מחמשת
מינין
קאמר
ואיקרו
תבואת
הס"ד:
(ה)
ד"ה
מחלאל
שנעשה
לו:
(ו)
ד"ה
ששוקעין
כו'
כמו
השקוף.
כ"ז
ע"ל
בפירושו
סוף
דף
ט:

מוסף רש"י

הדין
מיוגא
דמי
למיוגא
דרבא
כו'.
רב
יוסף
כתי
נחור
היה
ולא
היה
רוחאו
והכירו
בטעם
היין
שהוא
מוגא.
לפי
שהיה
מכיר
רב
יוסף
במנו
של
רבא
מתלה
שהיה
בקי
לימן
מיס
ממנה
(שדו"ח
ט"ז).